

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ 2020-21
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ**

**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΠΕΜΠΤΗ, 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90΄ λεπτά

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΩΔΕΚΑ (12) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ****(μονάδες 20)****(α)**

ήγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις	1
τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους,	1,5
οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν	1
εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστήναι.	1,5
ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω,	1
ὥστ' ἐλπίζω	0,5
καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει	1
ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος,	1
ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ	1
περὶ τῶν πεπραγμένων,	0,5
μεταμελήσειν αὐτῷ	0,5
καὶ πολὺ βελτίω με	0,5
εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.	1
Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου 1-2	ΣΥΝΟΛΟ
	12

(β)

περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι	0,5
μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι	1
τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας,	0,5
ὅτι τῶν νεωτέρων	0,5
ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους	0,5
ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας	0,5

τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι,	1
πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας,	1,5
καὶ πλείστα τούτους περὶ ἐμοῦ	1
λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους.	1
Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου 11	ΣΥΝΟΛΟ
	8

(12+8=20)

II. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

(μονάδες 5)

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἶπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρκος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας.

Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου 8

(α) Αφαιρείται 0,25 μονάδα για κάθε τονικό λάθος ή παράλειψη τόνου ή πνεύματος ή υπογεγραμμένης.

(β) Εάν στην ίδια λέξη υπάρχουν δύο ή περισσότερα λάθη τόνου ή πνεύματος, αφαιρείται 0,25 μονάδα.

(γ) Αφαιρείται 0,5 μονάδα για ορθογραφικό ή γραμματικό λάθος.

(δ) Εάν στην ίδια λέξη υπάρχουν δύο ή περισσότερα ορθογραφικά ή γραμματικά λάθη, αφαιρείται 0,5 μονάδα.

(ε) Σε περίπτωση που συνδυάζονται οι περιπτώσεις (α) και (γ), αφαιρείται 0,5 μονάδα.

(στ) Το επαναλαμβανόμενο λάθος αξιολογείται μόνο μία φορά.

III. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(μονάδες 15)

Οὐκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί,	1
ὅτι οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν	1
αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί,	1
ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδία συμφερόντων ἐκάστω.	2
Ἵμᾶς οὖν χρῆ	1

ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας,	1
σκοποῦντας μὲν	0,5
ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι,	2
ζητοῦντας δὲ	1
εἴ τις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια	1
τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων·	1
οὕτως γὰρ	0,5
ἂν δικαιωτάτην τὴν κρίσιν	1
περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε.	1
Λυσίου Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 10	ΣΥΝΟΛΟ
	15

Ενδεικτικές μεταφράσεις:

1. Δεν είναι δύσκολο λοιπόν / Λοιπόν δεν είναι δύσκολο να καταλάβετε, κύριοι / άνδρες δικαστές, ότι οι διαφορές / φιλονικίες μεταξύ μας / ανάμεσά μας / μεταξύ των ανθρώπων / ανάμεσα στους ανθρώπους δεν είναι / δεν γίνονται για το πολίτευμα, αλλά για τα ατομικά συμφέροντα του καθενός / για αυτά που συμφέρουν τον καθένα. Εσείς, λοιπόν, από αυτά πρέπει να δοκιμάζετε τους πολίτες, εξετάζοντας αφενός / από τη μια μεριά ποια διαγωγή είχαν δείξει / πώς είχαν συμπεριφερθεί ως πολίτες / πώς πολιτεύτηκαν κατά την περίοδο / τον καιρό της δημοκρατίας, αφετέρου / από την άλλη αναζητώντας / ερευνώντας εάν ωφελήθηκαν σε κάτι / αν υπήρξε γι' αυτούς κάποια ωφέλεια, όταν άλλαξε / μεταβλήθηκε το πολίτευμα· γιατί με αυτόν τον τρόπο / έτσι θα μπορούσατε να κρίνετε πολύ δίκαια / με τον πιο δίκαιο τρόπο / να σχηματίσετε πολύ δίκαιη / την πιο δίκαιη κρίση για αυτούς.
2. Δεν είναι δύσκολον λοιπόν να καταλάβετε, κύριοι δικασταί, ότι αι μεταξύ των ανθρώπων φιλονικίαι δεν είναι περί πολιτεύματος, αλλά διά τα ατομικά συμφέροντα εκάστου. Σεις λοιπόν εκ τούτων πρέπει να δοκιμάζετε τους πολίτας εξετάζοντες μεν οποίαν διαγωγήν ως πολίται είχαν δείξει εν καιρώ της δημοκρατίας, ερευνώντες δε

τι ωφελήθησαν, όταν μετεβλήθη το πολίτευμα· διότι τοιουτοτρόπως θα δυνηθήτε να κρίνετε δικαίως περί αυτών.

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία 10. Μετάφραση: Στ. Τζουμελέας

IV. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ (μονάδες 15)

IV.1. ΣΤΑ ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ (μονάδες 10)

1. Για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις να σχηματίσετε ό,τι σας ζητείται στα Νέα Ελληνικά:

(α) *ήγοῦμαι*

Παράγωγο ουσιαστικό: *ηγεσία, ηγέτης, ηγήτορας, ηγεμόνευση, ηγεμονισμός, ηγεμόνας, ηγεμονία, ηγούμενος, ηγουμενείο, ηγουμενία, ...*

(β) *ἀναγκάζωσιν*

Παράγωγο επίθετο: *αναγκαίος, αναγκαστικός*

(γ) *εἶναι*

Σύνθετο ουσιαστικό: *εξουσία, περιουσία, παρουσία, απουσία, πεμπουσία, ...*

(δ) *τυγχάνει*

Σύνθετο επίθετο: *άτυχος, ατυχής, δύστυχος, δυστυχής, ευτυχής, τυχάρπαστος, επιτυχής, ανεπιτυχής, καλότυχος, κακότυχος, πρόστυχος, πανευτυχής, ανεπίτευκτος, τυχοδιωκτικός, υπερτυχερός, ...*

(4X1=4)

2. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα **συνθετικά** τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά.

(α) *διαφόρους*

διά (μ. 0,5) + φέρω/φόρος (μ. 0,5)

(β) *λογοποιούντας*

λέγω/λόγος (μ. 0,5) + ποιῶ (μ. 0,5)

(4X0,5=2)

3. Να γράψετε στα Αρχαία Ελληνικά **ένα (1) αντώνυμο** (μονολεκτικά) για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο.

(α) *ἀδίκως ≠ δικαίως*

(β) *μεγίστων ≠ ἐλαχίστων*

(γ) *κακῶς ≠ καλῶς, εὖ*

(δ) νεωτέρων ≠ παλαιτέρων / παλαιότερων, αρχαιοτέρων, γεραιτέρων, γηραιότερων, πρεσβυτέρων

(4X1=4)

IV.2. ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(μονάδες 5)

1. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά από ένα (1) απλό και από ένα (1) σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό για καθέναν από τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους:

(α) γνώναι

- Απλό ομόρριζο ουσιαστικό: γνώστης, γνώση, γνώμη, γνωμικό, γνωριμία, γνώρισμα, γνώμονας, γνωμάτευση, ...
- Σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό: ανάγνωση, ανάγνωσμα, αναγνωστήριο, αναγνώστης, αναγνώριση, αναγνωσιμότητα, απόγνωση, γνωμοδότηση, διάγνωση, επίγνωση, πρόγνωση, συγγνώμη, μεταγνώση, αυτογνωσία, αρχαιογνωσία, ανθρωπογνωσία, φυσιογνώστης, αγνωμοσύνη, αγνωσία, άγνοια, αγνωστικισμός, αντιγνωμία, γευσιγνωσία, γνωσιολογία, γνωστοποίηση, εμπειρογνώμονας, διχογνωμία, ισχυρογνωμοσύνη, πραγματογνώμονας, τεχνογνωσία, φιλαναγνωσία, φυσιογνωμία, ...

(β) ποιοῖσθε

- Απλό ομόρριζο ουσιαστικό: ποίηση, ποιητής, ποιήτρια, ποίημα, ποιητική, ποιητικότητα, ποιητάρης, ...
- Σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό: αγαματοποιός, αρτοποιός, αρτοποιείο, αρτοποιία, τελειοποίηση, χρησιμοποίηση, αντιποίηση, μεταποίηση, εκποίηση, προσποίηση, παραποίηση, πραγματοποίηση, διαφοροποίηση, περιποίηση, ευαισθητοποίηση, απλοποίηση, προειδοποίηση, γνωστοποίηση, αξιοποίηση, ικανοποίηση, κωδικοποίηση, δραματοποίηση, ενεργοποίηση, μεγαλοποίηση, μονιμοποίηση, μορφοποίηση, οικειοποίηση, πιστοποιητικό, πολιτικοποίηση, προσωποποίηση, σταθεροποίηση, συνειδητοποίηση, τακτοποίηση, τροποποίηση, υλοποίηση, τυποποίηση, ...

(4X1=4)

2. Να γράψετε ποια από τις πιο κάτω λέξεις στα Νέα Ελληνικά προέρχεται από το ρήμα *έγινετο*.

έγινετο: συγγνώμη, συγγενής, συνεπής

συγγενής

(1X1=1)

V. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

(μονάδες 30)

V.1. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(μονάδες 15)

1. Να αναγνωρίσετε **συντακτικώς** τους πιο κάτω υπογραμμισμένους όρους.

(α) ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους
εἶναι: ειδικό απαρέμφατο (μ. 0,5) αντικείμενο στο ρήμα «ἡγοῦμαι» (μ. 0,5)
αἰτίους: κατηγορούμενο (μ. 0,5) στο (υποκείμενο) «τούτους» (μ. 0,5) (συνδεδειγμένο ρήμα εἶναι)

(β) καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος
τις: υποκείμενο (0,5) στο ρήμα «τυγχάνει» (μ. 0,5) ἢ/και στη μετοχή «διακείμενος»
διακείμενος: κατηγορηματική μετοχή (μ. 0,5) που εξαρτάται από το ρήμα «τυγχάνει» (0,5)

(γ) καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι
τὸν λοιπὸν: επιθετικός προσδιορισμός (μ. 0,5) στο «χρόνον» (μ. 0,5)

(δ) ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους
τῶν νεωτέρων: γενική διαιρετική (0,5) από το «ὅσοι» (0,5)

(ε) καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας
πλεῖστα: σύστοιχο (μ. 0,5) αντικείμενο (μ. 0,25) στη μετοχή «λογοποιοῦντας» (0,25)

(μονάδες 7)

2. ὥστ' ἐλπίζω [...] μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι

Να αναγνωρίσετε την πιο πάνω υπογραμμισμένη δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

(μονάδες 2)

Εἶδος: Δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση

Εισαγωγή: Συμπερασματικός σύνδεσμος «ὥστε»

Εκφορά: Οριστική Ενεστώτα (ἐλπίζω)

Συντακτικός ρόλος: Επιρρηματικός προσδιορισμός αποτελέσματος / συμπεράσματος

(4X0,5=2)

3. (α) ἡγοῦμαι

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική και ευκτική ἐγκλιση του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Οριστική Ενεστώτα: ήγείται
Ευκτική Ενεστώτα: ήγοιτο

(β) πιστεύω

Να γράψετε το **α'** πρόσωπο πληθυντικού στην οριστική έγκλιση του Παρατατικού και του Παρακειμένου στην ίδια φωνή.

Οριστική Παρατατικού: έπιστεύομεν

Οριστική Παρακειμένου: πεπιστεύκαμεν

(γ) όψεσθε

Να γράψετε το **απαρέμφατο** και το **β'** πρόσωπο ενικού στην **προστακτική** έγκλιση στον **Αόριστο β'** της ενεργητικής φωνής.

Απαρέμφατο Αορίστου β': ίδειν

Προστακτική Αορίστου β': ίδε

(6X1=6)

V.2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(μονάδες 15)

1. Να μεταφέρετε στον **αντίθετο αριθμό** τους πιο κάτω γραμματικούς τύπους.

(α) ὧ ἄνδρες δικασταί: ὧ ἄνερ δικαστά

(β) τῶν συμφερόντων: τοῦ συμφέροντος

(γ) ἐκάστω: ἐκάστοις

(δ) τούτων: τούτου

(ε) τῇ δημοκρατία: ταῖς δημοκρατίαις

(στ) δικαιοσύνην: δικαιοσύνη

(ζ) τὴν κρίσιν: τὰς κρίσεις

(8X0,5=4)

2. πεπολιτευμένοι

Να αναγνωρίσετε **γραμματικά** (πτῶση, αριθμός, γένος, μέρος του λόγου, χρόνος, φωνή) τον ρηματικό τύπο και να γράψετε το **ρήμα** από το οποίο προέρχεται.

Πτῶση: Ονομαστική (μ. 0,25)

Αριθμός: Πληθυντικός (μ. 0,25)

Γένος: Αρσενικό (μ. 0,25)

Μέρος του λόγου: Μετοχή (μ. 0,25)

Χρόνος: Παρακείμενος (μ. 0,25)

Φωνή: Μέση (μ. 0,25)

Ρήμα: πολιτεύομαι (μ. 0,5)

(μονάδες 2)

3. (α) δοκιμάζειν

Να γράψετε τον **ίδιο τύπο** στον **Μέλλοντα** και στον **Αόριστο** στην ίδια φωνή.

Μέλλοντας: δοκιμάσειν

Αόριστος: δοκιμάσαι

(β) ἦσαν

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική και ευκτική έγκλιση του Ενεστώτα.

Οριστική Ενεστώτα: ἐστί(ν)

Ευκτική Ενεστώτα: εἶη

(4X1=4)

4. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων, διατηρώντας τον **ίδιο γραμματικό τύπο**. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

(α) χαλεπόν

Συγκριτικός: χαλεπώτερον

Υπερθετικός: χαλεπώτατον

(β) δικαιοσύνην

Θετικός: δικαίαν

Συγκριτικός: δικαιότεραν

(4X0,5=2)

5. Να μεταφέρετε την πιο κάτω περίοδο στα **Αρχαία Ελληνικά**.

Εγώ είμαι πιο δίκαιος από τους Τριάκοντα και έγίνα αίτιος των πιο μεγάλων καλών για τους πολίτες μας.

Έγώ (μ. 0,25) δικαιότερός (μ. 0,25) είμι (μ. 0,25) τῶν Τριάκοντα / ἢ οἱ Τριάκοντα (μ. 0,5) καὶ αίτιος (μ. 0, 25) μεγίστων (μ. 0,25) ἀγαθῶν (μ. 0,25) τοῖς (μ. 0,25) πολίταις (μ. 0,25) ἡμῶν (μ. 0,25) / τοῖς (0,25) ἡμετέροις (0,25) πολίταις (0,25) ἐγενόμην/ γέγονα (μ. 0,25).

(μονάδες 3)

ΜΕΡΟΣ Β' : ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(μονάδες 15)

I. Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου

1. Στο Προσίμιον ο ομιλητής επιδιώκει να κερδίσει την εύνοια των δικαστών. Να τεκμηριώσετε την άποψη αυτή, αναφέροντας **δύο (2)** στοιχεία από το πρώτο διδαγμένο κείμενο για μετάφραση (Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου 1-2).

(μονάδες 4)

Ο Μαντίθεος προδιαθέτει ευνοϊκά τους δικαστές απέναντί του:

- Παρουσιάζοντας τους κατηγορούς του ως συκοφάντες και τον ίδιο ως θύμα της κακίας και της έχθρας τους («τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις»)
- Χαρακτηρίζοντας τους κατηγορούς του ως αιτίους των πιο μεγάλων καλών («τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους»), αιφνιδιάζει τους δικαστές, κάνοντάς τους να αναμένουν με αγωνία και περιέργεια να ακούσουν πώς θα στηρίξει αυτή του την emphatic, πλήρη αυτοπεποίθησης δήλωση. Αυτό συνιστά «παράδοξον».
- Προβάλλοντας το επιχείρημα ότι του δίνεται η ευκαιρία να μιλήσει για τη ζωή και τις πράξεις του και άρα να προβάλει τον έντιμο βίο του («ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστήναι»).
- Μιλώντας με αυτοπεποίθηση και αποφασιστικότητα («ἐγὼ γὰρ οὔτω σφόδρα ἑμαυτῷ πιστεύω»).
- Εκφράζοντας τη βεβαιότητα ότι, αφού αποδείξει την αθωότητά του, θα μεταπέσει κι εκείνους που δεν τον συμπαθούν και τον αμφισβητούν, με αποτέλεσμα να αποκατασταθεί ηθικά και πολιτικά («ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι»).

(2X2=4)

2. Το δεύτερο διδαγμένο κείμενο για μετάφραση (Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου 11) ανήκει στο μέρος του ρητορικού λόγου το οποίο καλεῖται Πίστις. Να εξηγήσετε:

α. Τι επιδιώκει, γενικά, ένας ρήτορας στην Πίστιν.

β. Έναν (1) ρητορικό τρόπο που χρησιμοποιεί στη συγκεκριμένη παράγραφο ο Λυσίας, προκειμένου να επιτύχει τον στόχο του.

(μονάδες 4)

α. Ο ρήτορας στην Πίστιν, το ουσιαστικότερο μέρος του ρητορικού λόγου, επιδιώκει να παρουσιάσει πειστικά επιχειρήματα (άτεχνες και έντεχνες αποδείξεις), με σκοπό να υποστηρίξει τη θέση του και να ανασκευάσει τα επιχειρήματα του αντιπάλου. Στόχος της Πίστεως είναι να διαφωτίσει τον ακροατή και να τον πείσει για το δίκαιο της θέσης που υποστηρίζεται.

(Ρητορικά κείμενα, Θεωρητική κατεύθυνση, Β΄ Τάξη Ενιαίου Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα, σ. 19-20)

(2μ.)

β. Στη συγκεκριμένη παράγραφο ο Λυσίας χρησιμοποιεί:

- Τα ήθη:

Προβάλλει το άψογο ήθος του Μαντιθέου σε αντίθεση με την κακοήθεια των κατηγορών του:

- Υποδειγματική συμπεριφορά του κατηγορουμένου στον δημόσιο βίο του («περὶ τῶν κοινῶν»)

- Αντίθεση του Μαντιθέου (έντιμος, κόσμιος, μετριοπαθής και συνετός, όπως υποδηλώνεται και από τη φράση «τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας») με τους άλλους διεφθαρμένους νέους (άσωτοι, ακόλαστοι, κακοήθεις, κακοπροαίρετοι, ζηλόφθονες, ψευδολόγοι, συκοφάντες, όπως δηλώνεται με τις αναφορές: «κύβους, πότους, ἀκολασίας, λογοποιοῦντας, ψευδομένους»), που δεν εγκρίνει τη συμπεριφορά τους, δεν τους συναναστρέφεται και δεν ασχολείται με ακολασίες (τυχερά παιχνίδια και γλέντια, «διαφόρους ὄντας»)

-Τα πάθη:

- Κερδίζει την εκτίμηση και την εύνοια των ακροατών με την παρουσίαση της υποδειγματικής συμπεριφοράς του Μαντιθέου («ἐμῆς ἐπιεικείας») → διεγείρει στις ψυχές των ακροατών συναισθήματα συμπάθειας προς τον Μαντίθεο
- Προσπαθεί να διεγείρει στις ψυχές των ακροατών συναισθήματα αντιπάθειας (οργή, αγανάκτηση, δυσφορία κ.λπ.) για όσους σύχναζαν σε τόπους διαφθοράς, κατασκεύαζαν μυθεύματα εις βάρος έντιμων ανθρώπων και διέδιδαν ψέματα γι' αυτούς, επειδή ενοχλούνταν από την εντιμότητα και ανωτερότητά τους («κύβους, πότους, ἀκολασίας, λογοποιοῦντας, ψευδομένους»).

(Αναφορά σε έναν ρητορικό τρόπο και εξήγηση ενός στοιχείου: 2X1=2)

II. Σοφοκλέους Οιδίπους Τύραννος

1. Να καταγράψετε δύο (2) από τις καινοτομίες που επέφερε ο Σοφοκλής στη δραματική τέχνη.

(μονάδες 2)

Καινοτομίες του Σοφοκλή:

- Αύξησε τον αριθμό των ανθρώπων του χορού από 12 σε 15
- Εισήγαγε τον τρίτο υποκριτή
- Περιορίσε τα λυρικά και τα χορικά μέρη
- Καθιέρωσε τη σκηνογραφία

(Οιδίπους Τύραννος, ΥΑΠ, σ. 12)

(2X1=2)

2. **Απόσπασμα:** Σοφοκλέους Οιδίπους Τύραννος, στ. 177-196

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

Μ' απ' αρχής όλ' αυτά ξανά στο φως
εγώ θα βγάλω και παράξια ο Φοίβος,
άξια και συ παίρνειτ' αυτή την έγνοια
για το νεκρό· ώστε, καθώς είναι δίκιο,
και μένα σύμμαχό σας θα με δείτε,

180

για να εκδικήσω και τη χώρα τούτη
και το θεό μαζί· γιατί όχι γι' άλλους
μακρινούς φίλους, μα για με τον ίδιο
θα βγάλω αυτό το μιάσμ' απ' τη μέση· 185
γιατί όποιος ήταν που σκότωσε εκείνον
μπορεί ίσως να θελήσει μ' όμοιο χέρι
να εκδικηθεί και μένα· ώστε βοηθώντας
εκείνον ωφελώ τον εαυτό μου.
Μα εσείς τώρα, παιδιά μου, σηκωθείτε 190
αυτού από τα σκαλιά, και τα κλαδιά σας
της ικεσίας πάρετε· κι ας πάει
κάποιος να κράξει εδώ το λαό της Θήβας
σε σύναξη· γιατί' όλα εγώ θα κάμω,
κι ή θα φανώ με του θεού τη χάρη 195
αν θα πετύχω, ή αν θα πάω χαμένος.

(α) Ο Οιδίππους παρουσιάζεται εξαιρετικά φιλόδημος. Να εξηγήσετε και να τεκμηριώσετε τον χαρακτηρισμό αυτό με **δύο (2)** συγκεκριμένες αναφορές από το πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 2)

Εξήγηση του χαρακτηρισμού:

- **Ενδιαφέρεται για τον λαό του**
- **Συμπαραστέκεται στη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι πολίτες**
- **Συμπάσχει με τον λαό του**
- **Συμπεριφέρεται όπως ο πατέρας προς τα παιδιά του**
- **Πρόθυμος να κάνει τα πάντα, για να βοηθήσει τον λαό του**

(1X1=1)

Αναφορές από το απόσπασμα:

- **«όλ' αυτά ξανά στο φως / εγώ θα βγάλω» (στ. 177-178)**
- **«και μένα σύμμαχό σας θα με δείτε» (στ. 181)**
- **«για να εκδικήσω και τη χώρα τούτη» (στ. 182)**
- **«παιδιά μου» (στ. 190)**
- **«γιατ' όλα εγώ θα κάμω» (στ. 194)**

(2X0,5=1)

(β) Να προσδιορίσετε τον όρο **τραγική ειρωνεία** και να εξηγήσετε **μία (1)** περίπτωση τραγικής ειρωνείας που εντοπίζετε στο πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 3)

Τραγική ειρωνεία: Είναι η κατάσταση στην οποία ένα πρόσωπο αγνοεί την τραγική κατάστασή του ή την τραγική καταστροφή που το περιμένει, ενώ εμείς (οι θεατές/αναγνώστες) ξέρουμε την πραγματική του κατάσταση.

(Οιδίπους Τύραννος, ΥΑΠ, σ. 9)

(1μ.)

Περίπτωση τραγικής ειρωνείας στο απόσπασμα:

- «γιατί όχι γι' άλλους / μακρινούς φίλους, μα για με τον ίδιο / θα βγάλω αυτό το μίασμ' απ' τη μέση'» (στ. 183-185)
- «ώστε βοηθώντας / εκείνον ωφελώ τον εαυτό μου» (στ. 188-189).

(1X1=1)

Εξήγηση:

- Ο Οιδίπους αγνοεί ότι ο ίδιος είναι ένοχος, είναι το μίασμα, ενώ εμείς οι θεατές/αναγνώστες το γνωρίζουμε.
- Ο Οιδίπους αγνοεί ότι δεν ωφελεί, αλλά καταστρέφει τον εαυτό του, ενώ εμείς το γνωρίζουμε. Στην προσπάθειά του να προστατέψει τον εαυτό του, τον αποκαλύπτει.

(Οιδίπους Τύραννος, ΥΑΠ, σ. 98)

(1X1=1)

Σημείωση: Οι μονάδες της τελευταίας ερώτησης Μέρος Β'.II.2 (α) και (β) (Σύνολο μονάδων 5) να συνυπολογιστούν και να καταγραφούν μαζί ως Ερώτηση 20 στο τετράδιο απαντήσεων.

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ